

Dr. Tóth Antal
főiskolai docens
EKF Földrajz Tanszék

A Kárpát-medence társadalomföldrajza

Előadás - NBT_FD103K2
III. évf. Földrajz BSc képzés
2008/09. I. félév

Tematika, menetrend („tételsor”)

1-3. A Kárpát-medence történeti földrajza

1. A feudalizmus időszaka (X-XVII. sz.)

2. A feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet (XVIII. sz. - XIX. sz. első fele)

3. A gazdasági élet kapitalista átalakulása (1848-1918)

4. A történelmi Magyarország népesedése a honfoglalástól 1910-ig

5. A történelmi Magyarország vallásföldrajzi jellemzése

6. A településállomány formálódása a feudalizmus idején és a polgári korszakban

7. A trianoni békediktátum és következményei

8. Erdély etnikai és vallási viszonyainak területi jellemzői

9. A Felvidék etnikai és vallási viszonyainak területi jellemzői

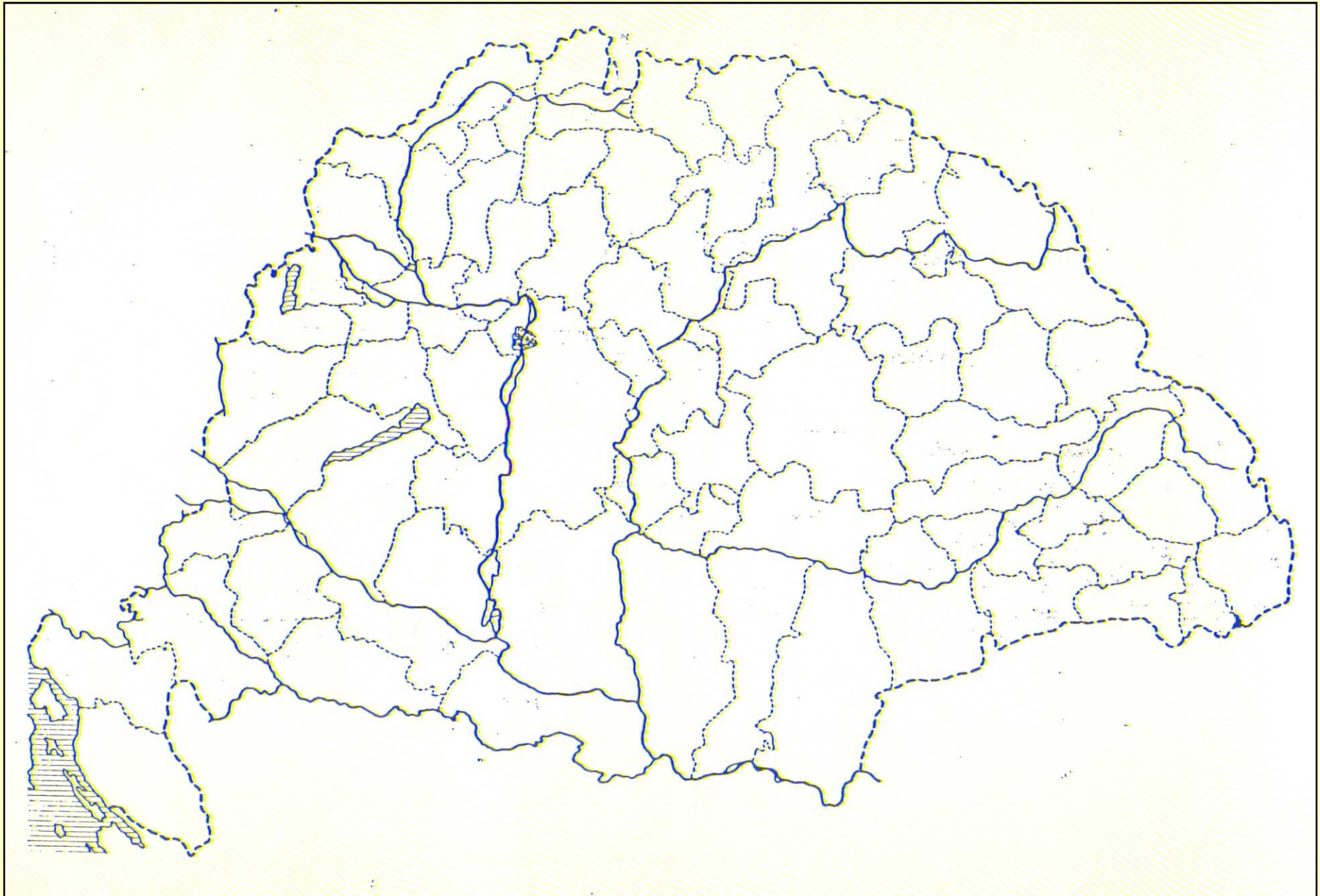
10. Kárpátalja etnikai és vallási viszonyainak területi jellemzői

11. A Délvidék etnikai és vallási viszonyainak területi jellemzői

12. Az Órvidék etnikai és vallási viszonyainak területi jellemzői

Számonkérés, értékelés

- **szóbeli kollokvium**
- **topográfiai „beugró” - Magyarország vármegyéi, s azok székhelyei 1910-ben**
 - **I. Jelölje számokkal a kontúrtérképen a következő vármegyéket (1-5.), illetve székhelyeket (6-10.)! (10 pont)**
 - **II. Pótolja a hiányzó központok (1-5.), illetve vármegyék (6-10.) nevét! (10 pont)**
 - **20 pont = 5, 19 = 4/5, 18 = 4, ... 14 = 2, 13 = 1/2, 0-12 = 1**
- **az előadásokon való részvétel nem kötelező, de erősen ajánlott**

Kötelező irodalom

- BELUSZKY P. 1999: *Magyarország településföldrajza*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 584 p.
- FRISNYÁK S. 1990: *Magyarország történeti földrajza*. Tankönyvkiadó, Budapest, 213 p.
- KOCSIS K. - KOCSISNÉ H. E. 1991: *Magyarok a határainkon túl a Kárpát-medencében*. Tankönyvkiadó, Budapest, 179 p.
- KOCSIS K. - BOTTLIK ZS. - TÁTRAI P. 2006: *Etnikai térfolyamatok a Kárpát-medence határainkon túli régióiban (1989-2002)*. MTA FKI, Budapest, 197 p.

Ajánlott irodalom

- BARANYI B. 2007: *A határmentiség dimenziói Magyarországon*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 318 p.
- BELUSZKY P. 2001: *A Nagyalföld történeti földrajza*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 274 p.
- BELUSZKY P. (szerk.) 2005: *Magyarország történeti földrajza I*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 462 p.
- BULLA B. - MENDÖL T. 1999: *A Kárpát-medence földrajza*. Lucidus Kiadó, Budapest, 420 p.
- ÉGER GY. - LANGER, J. (szerk.) 2001: *Határ, régió, etnikumok Közép-Európában*. Osiris Kiadó - MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 244 p.
- FRISNYÁK S. (szerk.) 1996: *A Kárpát-medence történeti földrajza*. Bessenyei György Tanárképző Főiskola Földrajz Tanszéke, Nyíregyháza, 388 p.
- FRISNYÁK S. (szerk.) 1998: *A Felvidék történeti földrajza*. Bessenyei György Tanárképző Főiskola Földrajz Tanszéke, Nyíregyháza, 538 p.

- GEREBEN F. (szerk.) 2001: *Hungarian minorities and Central Europe: regionalism, national and religious identify*. Pázmány Péter Catholic University Faculty of Humanities, Piliscsaba, 320 p.
- GERŐ A. (szerk.) 1989: *Sorsdöntések*. Göncöl Kiadó, Budapest, 420 p.
- GLATZ F. - SZARKA L. (szerk.) 2002: *Magyarország és a magyar kisebbségek. Történeti és mai tendenciák*. MTA, Budapest, 199 p.
- GYÖRI R. - HAJDÚ Z. (szerk.) 2006: *Kárpát-medence: települések, tájak, régiók, térstruktúrák*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 450 p.
- GYURGYÍK L. - SEBŐK L. (szerk.) 2003: *Népszámlálási körkép Közép-Európából, 1989-2002*. Teleki László Alapítvány, Budapest, 230 p.
- HAJDÚ Z. 2001: *Magyarország közigazgatási földrajza*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 334 p.
- HONVÁRI J. (szerk.) 2003: *Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig*. Aula Kiadó, Budapest, 682 p.
- HORVÁTH GY. (szerk.) 2003: *Székelyszöld*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 453 p.

- HORVÁTH GY. (szerk.) 2004: *Dél-Szlovákia*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 523 p.
- HORVÁTH GY. (szerk.) 2006: *Északnyugat-Erdély*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 584 p.
- KOCSIS K. 1991: *A Kárpát-Balkán régió változó etnikai-vallási arculata*. Földrajzi Közlemények 3-4., pp. 165-189.
- KOCSIS K. 1999/a: *A Kárpát-medence változó vallási térszerkezete*. Földrajzi Közlemények 1-2., pp. 11-18.
- KOCSIS K. 1999/b: *A délvidéki magyarság etnikai földrajza*. Néprajzi Látóhatár 1-4, pp. 1-36.
- KOCSIS K. 2004: *Az etnikai térszerkezet átalakulása a Kárpát-pannon régióban (1989-2003)*. II. Magyar Földrajzi Konferencia, Szeged (CD ROM).
- KOCSIS K. - KOCSISNÉ H. E. 1998: *Ethnic Geography of the Hungarian Minorities in the Carpathian Basin*. Geographical Research Institute & Minority Studies Programme, Hungarian Academy of Sciences, Budapest, 241 p.

- KÓKAI S. (szerk.) 2006: *A Délvidék történeti földrajza*. Nyíregyházi Főiskola Földrajz Tanszék, Nyíregyháza, 314 p.
- MEZEI I. 2008: *A magyar-szlovák határ menti kapcsolatok esélyei*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 160 p.
- NAGY I. (szerk.) 2007: *Vajdaság*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 575 p.
- PALOTÁS Z. 1990: *A trianoni határok*. Interedition, Budapest, 96 p.
- PÁNDI L. 1997: *Köztes-Európa 1763-1993 (Térképgyűjtemény)*. Osiris-Századvég Kiadó, Budapest, 803 p.
- PÁSZTOR C. (szerk.) 2002: „... ahol a határ elválaszt” *Trianon és következményei a Kárpát-medencében*. Nagy Iván Történeti Kör, Nógrád megyei Levéltár, Szindbád Kht., Balassagyarmat-Várpalota, 560 p.
- PERCZEL GY. (szerk.) 2003: *Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 633 p.
- RÁCZ SZ. (szerk.) 2006: *Regionális átalakulás a Kárpát-medencében*. Magyar Regionális Tudományi Társaság, Pécs, 368 p.

- RÓNAI A. 1989: *Térképezett történelem*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 349 p.
- SISÁK G. (szerk.) 2001: *Nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a 20. század végén*. Osiris Kiadó - MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest, 377 p.
- SÜLI-ZAKAR, I. (ed.): *Cross-border Co-operations - Schengen Challenges*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 280 p.
- TÓTH J. 1996: *A regionális fejlődés kezdetei és mai problémái a Kárpát-medencében*. - In: Pál Á. - Szónokiné A. G. (szerk.): „Határon innen - határon túl”. JATE-JGYTF, Szeged, pp. 27-44.
- VOFKORI L. 1994: *Erdély társadalom- és gazdaságföldrajza*. Stúdium Kiadó, Nyíregyháza, 279 p.